

Allmän studieplan för utbildning på forskarnivå i Nationalekonomi

Syllabus for the PhD program in Economics

Omfattning: 240 högskolepoäng/120 högskolepoäng

Examen: Filosofie doktorsexamen/filosofie licentiatexamen

Nivåttillhörighet: Forskarnivå

Fastställande: 2014-06-05

Ikraftträdande: 2014-07-01

Ansvarig instans: Samhällsvetenskapliga fakulteten

1. Mål för utbildningen

1.1 Doktorsexamen

För doktorsexamen skall doktoranden

Kunskap och förståelse

- Visa brett kunnande inom och en systematisk förståelse av samtliga huvuddelar av nationalekonomiämnet.
- Visa djup och aktuell specialistkunskap inom de delar av nationalekonomiämnet som relaterar till det i forskarutbildningen ingående avhandlingsarbetet.
- Visa förtrogenhet med vetenskaplig metodik i allmänhet och med nationalekonomiämnets metoder i synnerhet.

Färdighet och förmåga

- Visa förmåga till vetenskaplig analys och syntes samt till självständig kritisk granskning och bedömning av nya och komplexa företeelser, frågeställningar och situationer inom ämnet.
- Visa förmåga att kritiskt, självständigt, kreativt och med vetenskaplig noggrannhet identifiera och formulera frågeställningar inom ämnet samt att planera och med adekvata metoder bedriva forskning och andra kvalificerade uppgifter inom givna tidsramar och att granska och värdera sådant arbete.
- Med en avhandling visa sin förmåga att genom egen forskning väsentligt bidra till kunskapsutvecklingen.
- Visa förmåga att i såväl nationella som internationella sammanhang muntligt och skriftligt med auktoritet presentera och diskutera forskning och forskningsresultat i dialog med vetenskapssamhället och samhället i övrigt.
- Visa förmåga att identifiera behov av ytterligare kunskap.
- Visa förutsättningar för att såväl inom forskning och utbildning som i andra kvalificerade sammanhang bidra till samhällets utveckling och stödja andras lärande.

Värderingsförmåga och förhållningssätt

- Visa intellektuell självständighet och vetenskaplig redlighet samt förmåga att göra forskningsetiska bedömningar,
- Visa fördjupad insikt om vetenskapens möjligheter och begränsningar, dess roll i samhället och människors ansvar för hur den används.
- Uppvisa förmåga att argumentera för och visa det nationalekonomiska perspektivets betydelse för vetenskap och samhället i stort.

Vetenskaplig avhandling

- Erhålla ett godkänt betyg på en vetenskaplig avhandling (doktorsavhandling) om 135 högskolepoäng.

1.2 Licentiatexamen

För licentiatexamen skall doktoranden

Kunskap och förståelse

- Visa kunskap och förståelse inom samtliga huvuddelar av nationalekonomiämnet.
- Visa kunskap och förståelse för aktuell specialistkunskap inom en avgränsad del av ämnet, samt fördjupad kunskap i vetenskaplig metodik i allmänhet och det specifika forskningsområdet i synnerhet.

Färdighet och förmåga

- Visa förmåga att kritiskt, självständigt och kreativt och med vetenskaplig noggrannhet identifiera och formulera frågeställningar, att planera och med adekvata metoder genomföra ett begränsat forskningsarbete och andra kvalificerade uppgifter inom givna tidsramar och därigenom bidra till kunskapsutvecklingen samt att utvärdera detta arbete.
- Visa förmåga att i såväl nationella som internationella sammanhang muntligt och skriftligt klart presentera och diskutera forskning och forskningsresultat i dialog med vetenskapssamhället och samhället i övrigt.
- Visa sådan färdighet som fordras för att självständigt delta i forsknings- och utvecklingsarbete och för att självständigt arbeta i annan kvalificerad verksamhet.

Värderingsförmåga och förhållningssätt

- Visa förmåga att göra forskningsetiska bedömningar i sin egen forskning.
- Visa insikt om vetenskapens möjligheter och begränsningar, dess roll i samhället och människors ansvar för hur den används.
- Visa förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och att ta ansvar för sin kunskapsutveckling.

Vetenskaplig avhandling

- Erhålla ett godkänt betyg på en vetenskaplig avhandling (licentiatavhandling) om 60 högskolepoäng.

2. Behörighet och förkunskapskrav

För att bli antagen till utbildning på forskarnivå krävs det att den sökande (1) har grundläggande behörighet och den särskilda behörighet som fakultetsnämnden kan ha föreskrivit, och (2) bedöms ha sådan förmåga i övrigt som behövs för att tillgodogöra sig utbildningen. (HF 7 kap 35 §).

2.1 Grundläggande behörighet

Grundläggande behörighet till utbildning på forskarnivå har den som har (1) avlagt en examen på avancerad nivå, (2) fullgjort kursfordringar om minst 240 högskolepoäng, varav minst 60 högskolepoäng på avancerad nivå, eller (3) på något annat sätt inom eller utom landet förvärvat i huvudsak motsvarande kunskaper.¹

2.2 Särskild behörighet

För särskild behörighet att antas till forskarutbildningen krävs att den sökande har godkänt resultat på minst 90 högskolepoäng i nationalekonomi. Särskild behörighet har också den som i annan ordning inom eller utom landet förvärvat motsvarande kunskaper. De som har utländsk examen måste ha genomgått för utbildningen relevant språktest eller motsvarande.

3. Urval

Urval

Urval bland sökande till lediga platser inom utbildningen på forskarnivå ska göras med hänsyn till (1) deras förmåga att tillgodogöra sig utbildningen, (2) tidigare studieresultat med särskild vikt vid högre nivå och där främst uppsats samt (3) kvalitén på eventuell inlämnad forskningsskiss, i förekommande fall relaterad till institutionens forskningsprofiler.

Följande bedömningsgrunder bör beaktas vid prövningen av förmågan att tillgodogöra sig utbildningen:

- Kommunikativ förmåga skriftligt och muntligt
- Självständighet
- Kritisk förmåga
- Analytisk förmåga
- Prestationer inom givna tidsramar

En student med annan finansiering än anställning som doktorand får antas endast om dennes meritering bedöms vara minst jämförbar med meriteringen hos den sökande som kommer ifråga för utbildningsbidrag eller doktorandanställning. Enbart det att en sökande bedöms kunna få tidigare utbildning eller yrkesverksamhet tillgodoräknad för utbildningen får dock inte vid urval ge den sökande företräde framför andra sökande.

Jämställdhet bland män och kvinnor ska eftersträvas vid urvalet bland de sökande.

Antagning

---

¹ Fram till utgången av juni 2015 finns möjligheten att utnyttja grundläggande behörighet till forskarutbildning som erhållits före den 1 juli 2007.

Beslut om antagning till forskarutbildning med doktorsexamen som slutmål fattas av prefekten vid institutionen efter förslag från enhetens beredningsgrupp för forskarutbildningsfrågor. Innan beslut fattas ska dekan godkänna den finansiering av utbildningen som planeras.

Ansökan om tillgodoräknande av tidigare utbildning görs i samband med antagning och studietiden minskas med motsvarande tillgodoräknade poäng. Utgångspunkten är att forskarutbildningen omfattar fyra år, motsvarande 240 högskolepoäng. Vid ansökan om tillgodoräknande av 60 högskolepoäng eller mer fattas beslut av dekanen. Tillgodoräknade kurser ska anges i den individuella studieplanen och registreras i Ladok.

Licentiatexamen

Enligt Umeå universitets delegationsordning är det dekanen som fattar beslut om antagning till utbildning på forskarnivå med licentiatexamen som slutmål och detta får endast ske när den sökande skriftligen begär detta.

4. Utbildningens uppläggning och innehåll

4.1 Utbildningens uppläggning

Allmänt

Utbildning på forskarnivå i nationalekonomi avslutas med licentiat eller doktorsexamen. För licentiatexamen krävs normalt två års heltidsstudier omfattande 120 högskolepoäng, varav 60 kurspoäng och 60 avhandlingspoäng (licentiatavhandling). För doktorsexamen krävs normalt fyra års heltidsstudier omfattande totalt 240 högskolepoäng varav 105 kurspoäng och 135 avhandlingspoäng (doktorsavhandling).

Individuell studieplan

Varje doktorand skall ha en individuell studieplan som bland annat innefattar en forskningsplan för avhandlingsarbetet, plan för finansiering, handledning och planerade och avklarade kurser. Planen fastställs av biträdande prefekt efter samråd med doktoranden och dennes handledare. Den individuella studieplanen skall årligen följas upp av huvudhandledare och doktorand.

Handledning

För varje doktorand ska utses två handledare, varav en huvudhandledare med ansvar för utbildningen och avhandlingen. Varje doktorand ska ha tillgång till en referensgrupp där, i normalfallet, minst två av handledarna och ytterligare minst en vetenskapligt meriterade lärare utan anknytning till doktorandens forskningsprojekt ingår. Referensgruppen träffar doktoranden årligen vid uppföljningen av den individuella studieplanen.

En heltidsdoktorand med doktorsexamen som mål har rätt till kontinuerlig och behovsanpassad handledning under minst 100 klocktimmar per år under motsvarande 4 års heltidsstudier. En deltidspdoktorand har rätt till handledning i motsvarande omfattning under längst 8 år. Handledningstiden ska fördelas mellan huvud- och biträdande handledare under terminerna. I handledningstiden inkluderas den tid som handledare och doktorand arbetar med doktorandens utbildning (projekt, kurser, utvecklingssamtal,

textgranskning samt planering av seminarier). För doktorand med licentiatexamen som mål halveras handledningstiden.

4.2 Innehåll

Kurser

Utbildning på forskarnivå i nationalekonomi med doktorsexamen som mål består av en kursdel omfattande 105 högskolepoäng, av vilka 75 högskolepoäng utgörs av obligatoriska kurser och 30 högskolepoäng utgörs av valfria kurser. De valfria kurserna planeras för varje enskild student i samråd med handledare.

De obligatoriska kurserna för doktorsexamen är:

- Matematiska metoder (15 hp)
- Mikroekonomi (15 hp)
- Makroekonomi (15 hp)
- Ekonometri (15 hp)
- Kurser med inriktning mot avhandlingsområdet (bestäms i samråd med handledare) (15 hp)

För licentiatexamen utgörs kursdelen av 52,5 obligatoriska högskolepoäng (Matematiska metoder 15 hp, Mikroekonomi 15 hp, Makroekonomi 15 hp, Ekonometri 7,5 hp), samt en valfri del omfattande 7,5 hp.

Doktorsavhandling/Licentiatuppsats

För licentiatexamen och doktorsexamen krävs att doktoranden författar en avhandling och därmed fullgör sammanhängande metod-, käll- och litteraturstudier, samt försvarar avhandlingen muntligt vid en offentlig disputation. Doktorsavhandlingen ska utformas antingen som ett enhetligt sammanhängande vetenskapligt verk (monografiavhandling) eller som en sammanläggning av vetenskapliga uppsatser/artiklar med introduktion till (kappa) och sammanfattning av dessa (sammanläggningsavhandling).

De i avhandlingen ingående texterna ska doktoranden ha författat ensam eller gemensamt med annan person. Doktorsavhandlingen, eller i förekommande fall de vetenskapliga uppsatserna/artiklarna, ska ha sådan kvalitet att den/de bedöms uppfylla rimliga krav för att antas till publicering i en erkänd vetenskaplig monografiserie eller tidskrift.

En monografiavhandling behandlar ett avgränsat vetenskapligt problem som ska ges en strukturerad och relativt allsidig belysning. Strukturen ska vara logiskt invändningsfri och sambandet mellan de olika delarna ska tydligt klargöras.

En sammanläggningsavhandling består av uppsatser/artiklar som var för sig behandlar avgränsade problem. Sammanläggningsavhandlingen ska bestå av en till två artiklar för en licentiatexamen och minst tre artiklar för en doktorsexamen. Den studerande bör vara ensam författare till minst en av de i avhandlingen ingående artiklarna. Det finns inget krav på samband mellan artiklarna men avhandlingen ska innehålla en introduktion till- och sammanfattning av delresultaten i de olika artiklarna (kappa).

Avhandlingar i nationalekonomi ska företrädesvis skrivas på engelska för att underlätta internationell bedömning. Avhandlingar som skrivs på engelska ska ha en sammanfattning

på svenska. Avhandlingar som skrivs på svenska ska den ha en sammanfattning på engelska.

Licentiat- och doktorsavhandling försvaras muntligt vid en offentlig disputation och bedöms med något av betygen godkänd eller underkänd av en av fakulteten beslutad betygsnämnd. Vid betygsättning ska hänsyn tas till innehållet i avhandlingen och till försvaret av den.

Seminarier

En viktig och obligatorisk del i forskarutbildningen är att aktivt delta i de seminarier som enheten anordnar kring doktorandens avhandlingsområde, men även övrig forskningsverksamhet inom nationalekonomiämnet. För doktorsexamen krävs intyg att doktoranden deltagit vid merparten av enhetens, eller motsvarande, högre seminarier och seminarier/workshops med inriktning mot forskningsområde. Dessutom krävs att doktoranden agerat opponenter vid något av enheten, eller motsvarande, arrangerat seminarium.

Doktorand med doktorsexamen som mål ska vid minst tre tillfällen presentera det egna avhandlingsarbetet vid enhetens seminarium eller motsvarande.

- Inom ett år från starten av forskarutbildningen ska en forskningsplan med redogörelse för hittillsvarande och fortsatt arbete läggas fram.
- Inom två år från starten av forskarutbildningen ska avhandlingsarbetet presenteras och granskas av särskild läsare. I normalfallet innebär detta att åtminstone en vetenskaplig uppsats från avhandlingen skall presenteras. Presentationen skall omfatta det skriftliga material som producerats och en muntlig presentation/diskussion.
- I samband med avhandlingens slutförande ska slutseminarium hållas för samtliga delar i avhandlingen. Vid slutseminariet utses två granskare för varje del av (uppsats i) avhandlingen. Av granskarna ska en vara motsvarande lektorskompetent, medan den andra kan vara en doktorand. I de fall delar av avhandlingen färdigställts tidigare kan seminarium för enskilda delar ersätta ovan nämnda slutseminarium.

5. Examen

Doktorsexamen i nationalekonomi uppnås efter att (1) doktoranden fullgjort en utbildning på forskarnivå om 240 högskolepoäng inom ämnet och då fått betyget godkänd vid de prov som ingår i utbildningen, samt (2) författat, och vid en offentlig disputation försvarat, en doktorsavhandling som godkänts av betygsnämnd.

Licentiatexamen i nationalekonomi uppnås efter att (1) doktoranden fullgjort en utbildning på forskarnivå om 120 högskolepoäng inom ämnet och då fått betyget godkänd vid de prov som ingår i utbildningen, samt (2) författat och vid ett offentligt seminarium försvarat en licentiatavhandling som godkänts av betygsnämnd.

6. Övriga anvisningar

Huvudregeln är att forskarstuderande från och med den 1 juli 2014 följer den nya studieordningen för att få en examen för utbildning på forskarnivå. Studerande som antagits till forskarstudier före 2014-01-01 kan begära övergång till den här allmänna studieplanen.

Den som har påbörjat sina forskarstudier före den 1 juli 2007, liksom den som dessförinnan har antagits till en sådan utbildning men fått anstånd till tid därefter med att påbörja utbildningen, har rätt att slutföra sin utbildning för att få en examen enligt de äldre bestämmelserna, dock längst till och med den 30 juni 2015.

Gällande bestämmelser om utbildning på forskarnivå framgår av:

- Högskoleförordningen (HF): 5 kap. (anställning som doktorand), 6 kap. (utbildningen) och 7 kap. (tillträde till utbildningen), bilaga 2 (examensordning) samt övergångsbestämmelser.
- Antagningsordning för utbildning på forskarnivå vid Umeå universitet.
- Riktlinjer för utbildning på forskarnivå vid den Samhällsvetenskapliga fakulteten.